

יוסף ורחל

זמני

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "יוני המעלה")
 העלו ל"אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

מאת *Shalom*

שבת י' תמוז ה-תשפ"ב
 פרשה: **בלק**
 הפטרה: והיה שארית

הדלקת נרות - 19:31
צאת השבת - 20:24
ר"ת: 21:19

הדלקת נרות בשבת הבאה 19:29

פניח	בלב
עמוד השחר: 4:18	4:23
זמן טלית: 4:30	4:25
זריחה: 5:47	5:43
חצות: 12:49	12:48
מנחה גדולה: 13:24	13:24
שקיעה: 19:51	19:53

Shalom for Peace

"תמות נפשי מות ישרים"
 יהודי מהמתבוללים למחצה
 פגש פעם את ר' יהושעילה
 מבלו. פנה אל הרבי וביקש:
 ברכני, רבני, שאזכה למות
 כיהודי. ענהו הרבי: למות
 כיהודי – אפילו גויים
 רוצים, שכן בלעם כבר
 אמר: "תמות נפשי מות
 ישרים ותהי אחריתי
 כמוהו". העיקר הוא לחיות
 כיהודי...

העלו לרפואת
 חמי וחמתי שלום בר שמחה
 ומרים בת רחל
 מנשה בר דוד וציונה
 מרת אחתי דינה בת רחל
 הרוצה להקדיש את העלו או חלקו
 בטל... 052-5079555

"תכונות הנביא"
 בלק שכר את בלעם הנביא לקלל את בני ישראל
 באומרו לו: "לכה ארה לי את העם הזה", בלעם
 מסביר לבלק כי שונא הוא את ישראל אולם כבול
 הוא לנוהלי נבואתו הקובעים כי: "לא אוכל לעבור
 את פי ה' את אשר ידבר ה' אותו אדבר". דהיינו
 בלעם מוציא מפיו מילים מאונס בניגוד לרצונו
 והוא מברך את ישראל בעל כורחו. אולם בלק לא
 האמין לבלעם כי כך הוא הדבר.

הרמב"ם בהקדמתו למשנה תורה אומר: "אם
 יעמוד איש בין מן האומות בין מישראל ויעשה
 אות ומופת ויאמר שה' שלחו לפרש להוסיף או
 לגרוע מן המצוות שלא שמענו ממשוה – הרי זה
 נביא שקר". בלעם לא מעונין להסתכן ולהיות נביא
 שקר. בלק שרואה שבלעם לא מצליח להוציא
 דבר קללה מפיו מנסה לשנות את מקומו של
 בלעם, בבחינת משנה מקום משנה מזל, אולם גם
 כאן הדבר לא עולה בידו וממשיך לכעוס על בלעם
 כי לקלל בא ונמצא מברך.

הכלל של המונח "מידה כנגד מידה" – שפירושו
 גמול לפי מעשה, וכדומה לו – במידה שאדם מודד
 בה מודדין לו.
 בלק נזכר במהלך נבואתו זו של בלעם את אשר
 ארע בשעה שבני ישראל בקשו לעבור דרך אדום
 ומואב והושבו בשלילה.
 בלק לא האמין לבלעם כי מוציא הוא ברכה נגד
 רצונו רק בשעה שאמר בלעם "וקם שבט מישראל
 ומחץ פאתי מואב" ורק עתה הביין כי בלעם אינו
 נופל ממנו בשנאתו לישראל וכי הקדוש ברוך הוא
 השיב לו ולעמו מידה כנגד מידה וכי עמו ינחל
 מפלה ולכן לא ביקש לנסות עוד ולשכנע את
 בלעם לקלל ושלח אותו לדרכו.

העלו ל"ע"י
 דודי שלמה סויסה בר אסתר ע"ה שנלב"ע י"ד תמוז
 זצ"ל.ב.ה.

השנה היא שנת ת"ש. השמים משחירים מעל העם היהודי בארצות אירופה,
 המגף הנאצי דורס ורומס את כל הנקרה בדרכו כאשר המטרה העליונה
 העומדת לנגד עיניו הטמאות הינה השמדת וכליוי העם היהודי.
 מחנות השמדה מוקמים במהירות, ורבבות יהודים נשלחים אליהם מידי יום.
 השטן העמלקי אינו מבחין בין נער לזקן, בין איש לאשה, כל אשר מזרע
 ישראל הוא – אחת דתו להמית.
 הכורת עלה על יהדות אירופה, ליטא ופולין. ואולם, גם בארצות המזרח,
 אליהן לא הגיעו הארורים, שררה אימה ובהלה. בבגדאד, לשם משל, נערכו
 סליחות ותעניות, ובמשך חודשים ארוכים צמו רבים מיהודי בגדאד, מגיל
 שנים עשרה ומעלה, בכל שני וחמישי. גם בשאר ארצות המזרח קרעו
 היהודים את השמים נוכח השמועות המזוויעות שהגיעו כמו מן השאול.
 הישוב היהודי בירושלים עיר הקודש של אותם ימים היה קטן. כמה אלפי
 יהודים התגוררו בירושלים, בין החומות ומחוצה להן, וככל שהידיעות
 הנוראות חצו את הים והגיעו אל העיר, התכנסו יהודי ירושלים לתפילה
 וזעקה, בכותל המערבי, בקבר דוד המלך ובקבר רחל אמנו.
 זקן המקובלים בירושלים באותה עת היה המקובל האלוקי, הגאון הקדוש
 חכם יהודה פתיה.

את משכנו קבע לו חכם יהודה בבית הכנסת "אוהל רחל" שבשכונת "מקור
 ברוך". שם היה מתפלל, ושם היו נקבצים סביבו תלמידיו ושומעי לקחו,
 לקבל מפיו תורה, בפשט ובקבלה, בנגלה ובנסתר.
 כאשר הגיעו הידיעות מן הגולה לירושלים, אודות ההשמדה הנוראה
 המתבצעת ביהודי אירופה, לא ידע חכם יהודה את נפשו מרוב צער ויגון.
 הוא, שאהבת ישראל היתה טבועה בו עד לשד עצמותיו, לא יכול היה
 לעצום עין, ביום ובלילה.

חכם יהודה לא היה צעיר לימים. גילו עבר כבר את השמונים, וכוחו כבר לא
 היה לו כבעבר. אולם הוא ערך צומות ותעניות לאין מספר, למען הצלת עם
 ישראל. תפילות מיוחדות נתחברו תחת ידו, ותלמידיו נשלחו על ידו לקיים
 משמרות תפילה וזעקה, בקבר רחל ובמערות המכפלה, בכותל המערבי
 ובשאר קברות הצדיקים הטמונים בירושלים ובסביבותיה, כאשר הוא עצמו
 משתתף בתפילות אלו באופן קבע.

תפילותיו של חכם יהודה, כך מספרים, היו רוויות דמע ובכי כל כך, עד שכל
 המתפללים היו גועים אחריו בבכיה.
 אך חכם יהודה לא הסתפק רק בתפילות ובסליחות. ברוחב דעתו ובתקיפותו
 ערך מלחמה רוחנית של ממש, על מנת להעביר את רוע הגזירה. ועל אחת
 המערכות הללו נסוב סיפורנו.

הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממולי" מעיר כאן בעל ה"הפלאה" זצ"ל, כי הנה יודע שאם מסתכל הצדיק בצורת רשע מוציא מהרשע את ניצוץ הקדושה שיש בו, ואם כן נעשה הרשע כגל של עצמות. וזהו כוונת הפסוק: "והוא יושב ממולי" - מסתכל בי ומוצץ הניצוצות הקדושות שיש בנו, וממילא אחר כך נאבד כוחינו. "ועתה לכה נא ארה לי"

כותב כאן השלה"ה הקדוש: יזהר האדם במאד מאד שלא יפתח פיו לשטן, כי אפילו הוא מדבר שלא בכוונה - ממשיך הדבר על עצמו. בלק אמר לבלעם: "לכה נא ארה לי", ופיו הכשילו, שלבסוף קילל בלעם אותו...

"כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יאמר" יש להבין מדוע גבי ברכה אמר "מבורך" לשון הווה, וגבי קללה אמר "יואר" בלשון עתיד? ויש לומר, שהנה כוחו של בלעם לא היה אלא בזה שיכול היה לכוון אותו רגע של זעם וכמו שאמרו בתלמוד (ברכות ז.י). אבל לא ניתן לו כח לברך את מישהו, אלא מכיון שהיה קוסם גדול וחוזה בכוכבים וראה מקודם שאדם זה יעלה מזלו והצלחתו, או בירכו קודם שיחשבו בני אדם שנתברך בגללו, מה שאין כן לקלל היה לו כח אם עלה בידו לכוון את הרגע.

וזהו ששלח לו בלק לאמר, כי ידעתי את האמת שאין בכוחך לברך, אלא מכיון שאתה יודע את העתיד לבוא הן מברך, נמצא את אשר תברך הוא מבורך מכבר, רק העולם סוברים שברכתך גרמה את שפע הברכות. אכן זה אמת ש"ואשר תאור יואר", בזה יפה כוחך, על כן לכה נא ארה לי את העם הזה.

"וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבואו אל בלעם" יש להבין מדוע אמר הכתוב "קסמים בידם", ומה רצה לחדש לנו בזה?

ונראה להסביר, כי בלעם היה מייקר ומחבב עצמו בעיני בני אדם, ולכן היה לו שומר בפתח שלא יכנס אדם אצלו ללא נטילת רשות תחילה, וכשבא השומר ליטול רשות מבלעם להכניס את האדם, לא היה מכניסו תיכף, אלא דוחה אותו לשעה אחרת או למחר. ולכן אלו זקני מואב וזקני מדין, כיון שידעו שלא יתן להם ליכנס מיד, נתחכמו והביאו קסמים כדי שהשומר יראה אותם ויגיד לבלעם, ועל ידי הקסמים יבין שהם אינם הדיטות אלא חכמים במלאכה זו, כי ניכר ממין הקסמים שבידם שהם חכמים גדולים במלאכה זו, ואז תיכף יתן רשות להכניסם אצלו ויקבלם בכבוד. וזהו שאמר הכתוב "וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם", הדיינו שלקחו הקסמים בידם כדי שיקבלם תיכף ומיד ובכבוד גדול.

"לא אוכל לעבור את פי ה' אלהי לעשות קטנה או גדולה" נראה לבאר פסוק זה על פי דברי רבותינו בתלמוד (ע"ז ד.י), שלעם היה יודע לכוון אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס ואז היה מקלל חלילה את ישראל, וכתבו שם התוספות (ד"ה רגע) שהיה יכול לומר "כלם", אבל הקדוש ברוך הוא הפך קללתו ואמר "מלך", וכמו שכתוב: "ותרועת מלך בו".

והנה ההפרש בין תיבת "כלם" ובין תיבת "מלך", שסדר אותיות "כלם", הוא כפי סדר א, ב, ג, ד, אבל תיבת "מלך" הוא כפי סדר תשר"ק. וידוע שישראל הולכים מימין לשמאל שהוא סדר א, ב, ג, ד, שאותיות הקטנות קודמות לגדולות מהן במספר, אבל אומות העולם הולכים משמאל לימין כסדר תשר"ק שאות הגדולה קודמת לאות הקטנה ממנה במספר. ובלעם רצה לומר "כלם" שהוא על סדר א, ב, ג, ד, והקדוש ברוך הוא הפך קללתו כפי מדתו ומנהגו שהוא הולך משמאל לימין וצריך לומר "מלך". ולכן אמר לבלק: "לא אוכל לעבור את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה", כלומר להזכיר אות הקטנה לפני הגדולה ולומר "כלם", כיון שאין זה מנהגינו.

ובזה אפשר לבאר את מאמר חכמינו ז"ל (ברכות סא.): "בגדולה מתחילין מן הגדול ובקללה מתחילין מן הקטן", הדיינו שמתחילים מן הגדול להזכיר אותיות "מלך", שאות הגדולה היא קודמת, אך בקללה מתחילין מן הקטן לומר "כלם" שאות הקטנה קודמת.

"הנה ברך לקוחתי וברך ולא אשיבנה" כוונת הכתוב היא, שאף על פי שאין כח לבלעם לפעול בברכה כלום אלא רק בקללה, מכל מקום יש תועלת גדולה בברכה שלו, מפני שברכתו נכתבת בתורה, וכל שנה ושנה ילמדו הצדיקים את ברכתו בספר תורה, ואז יתברכו ישראל מכה לימוד הצדיקים בתורה. ועוד, כי בעת שתהיה ברכתו נכתבת בתורה, מוכרח שיאמר אותה השם יתברך למשה רבינו, וחזרו משה רבינו ואומר אותה בפיו וכותבה, נמצא שהם מתברכים מפי הקדוש ברוך הוא ומפי משה רבינו.

וזהו שאמר: "הנה ברך לקחתתי", ואם תשאל מה אתה מתפאר בזה, והרי דבריך אינם עושים פירות בברכה, לכן אמר: "וברך" עוד מפי הקדוש ברוך הוא ומפי משה ומפי כל הצדיקים לדורות עולם, ולכן "ולא אשיבנה", שלא אוכל לחזור בי לשנות הברכה, כיון שכבר נקבעה.

הלכות ליל חמשה עשר

הלכות קריאת שמע שעל המטה, וברכת "המפיל" ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

הפסק אחר "המפיל" וקריאת שמע

וכל שכן שאם שכח להתפלל ערבית, או לספור ספירת העומר, או לברך ברכת הלבנה, וזוכר אחר שבירך "המפיל" וקרא קריאת שמע שעל המטה, שצריך לקום ולקיים המצוות הללו.

וכן אם שומע קול רעמים או רואה ברקים אחר שבירך "המפיל" וקרא קריאת שמע שעל המטה, רשאי לברך עליהם ברכות "עושה מעשה בראשית" ו"שכוחו ונבורתו מלא עולם".

ברכת "המפיל" אחר הצות הלילה

יש לברך ברכת "המפיל" בשם ומלכות גם כשהולך לישון אחר הצות הלילה.

ואם הולך לישון בסוף הלילה סמוך לעלות השחר, אם משער שיש מספיק זמן באופן שיוכל להרדם קודם עלות השחר יברך ברכת "המפיל", אבל אם משער שלא יספיק להרדם עד שיעלה עמוד השחר, יאמר ברכת "המפיל" בלי שם ומלכות. וכל שכן אם הולך לישון אחר שעלה עמוד השחר, שאינו רשאי לברך ברכת "המפיל" בשם ומלכות.

שכח לומר ק"ש שעל המטה וברכת "המפיל"

אם שכח ולא קרא קריאת שמע שעל המטה ולא בירך "המפיל", ובאמצע הלילה התעורר משנתו, ובדעתו לחזור ולישון, רשאי לברך "המפיל" ולקרוא קריאת שמע בעודו על מטתו, ואינו צריך לקום ממטתו וליטול ידיו קודם לכן. ואם יש לחוש שנגע במקומות המכוסים שבגופו, ישפשף ידיו בבגד או בקיר קודם שיברך "המפיל" ויקרא קריאת שמע.

ברכת "המפיל" בשקם משנתו וחזור לישון

אם קם משנתו באמצע הלילה, ולאחר מכן חזר לישון שינת קבע, אפילו אם עבר בינתים זמן רב מהשינה, וכגון שאמר תיקון הצות והמשיך לאחר מכן לעסוק בתורה, אינו חוזר ומברך ברכת "המפיל". ומכל מקום טוב שיאמר ברכת "המפיל" בלי הזכרת שם ומלכות.

ברכת "המפיל" על שינת היום

בהולך לישון ביום, אפילו אם ישן על מטתו שינת קבע במשך כמה שעות, ואפילו אם לא ישן כל הלילה, ואפילו אם רגיל תמיד לישון רק ביום ונשאר ער בכל הלילות, אינו מברך ברכת "המפיל". וטוב שיאמר ברכת "המפיל" בלי שם ומלכות.

ואפילו אם הולך לישון בסוף היום, או בבין השמשות, ובדעתו להמשיך לישון גם בלילה, אינו מברך ברכת "המפיל". וטוב שיאמר ברכת "המפיל" בלי שם ומלכות. (ועיין לעיל סימן רלה סעיף מז שאסור ללכת לישון החל מחצי שעה קודם זמן צאת הכוכבים עד שיקרא קריאת שמע ויתפלל ערבית).

ליל חמשה עשר

"ויפתח ה' את פי האתון"

מדוע נעשה לבלעם נס משונה כל כך של פתיחת פי האתון? תירץ חכם אחר: אומות העולם שמעו, שגדול כוחו של משה רבינו בפיו, וחשבו לנצחו על ידי נואם, בעל פה גדול, ולפיכך שכרו את בלעם.

אמר להם הקב"ה: שוטים, כוח פיו של משה הוא בתפילתו ובקדושתו, ואילו

לנאום נאום יכולה גם אתון...